

ҚР ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ
С.Д.АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ
ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РК
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА

Тақырыбы: Тіс қатары кетіктерін доғалы протездермен емдеу

Орындаған: Нуров Хажимурат

Қабылдаған:

ЖОСПАРЫ:

- I. Кіріспе**
- II. Мақсаты**
- III. Негізгі бөлім:**
 1. Доғалы протез туралы түсінік
 2. Тіректі ұстағыш кламмерлердің негізгі бөліктері
 3. Нея жүйесінің кламмерлері
 4. Доғалы протез дайындаудың клинико-лабораториялық кезеңдері
 5. Алмалы протездердің бекітілу түрлері және заманауи доғалы протездер
- V. Қорытынды**

КІРІСПЕ

- Тіс қатары кетіктерінің салдарынан пайда болатын асқынулар мен өзгерістер.

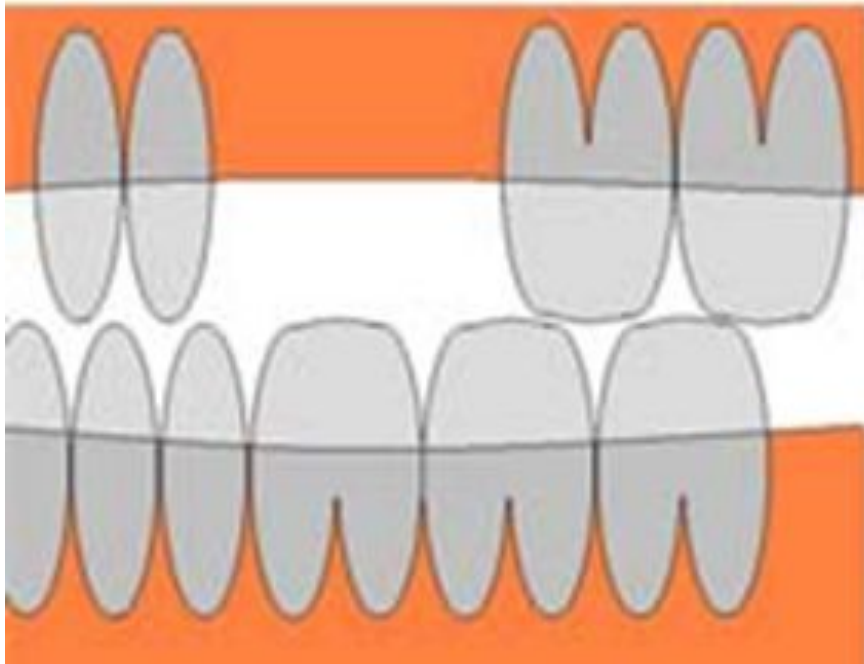
Ведущими симптомами и осложнениями в клинике при дефектах зубных рядов являются:

1. Нарушение непрерывности зубного ряда;
2. Распад зубного ряда на самостоятельно действующие группы зубов двух типов – функционирующей и нефункционирующей;
3. Функциональная перегрузка пародонта оставшихся зубов;
4. Деформации окклюзионной поверхности зубных рядов (Феномен Попов-Годона);
5. Нарушение функций жевания, речи и эстетических норм
6. Изменения в височно-челюстном суставе в связи с потерей зубов (Артрит, анкилоз);
7. Нарушение функции жевательных мышц.

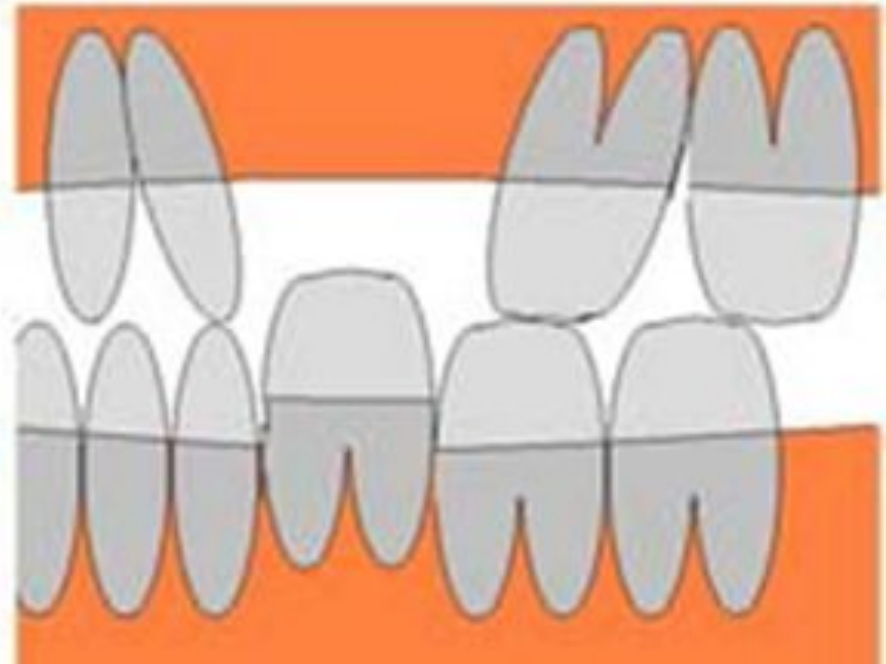

1. Нарушение непрерывности зубного ряда;

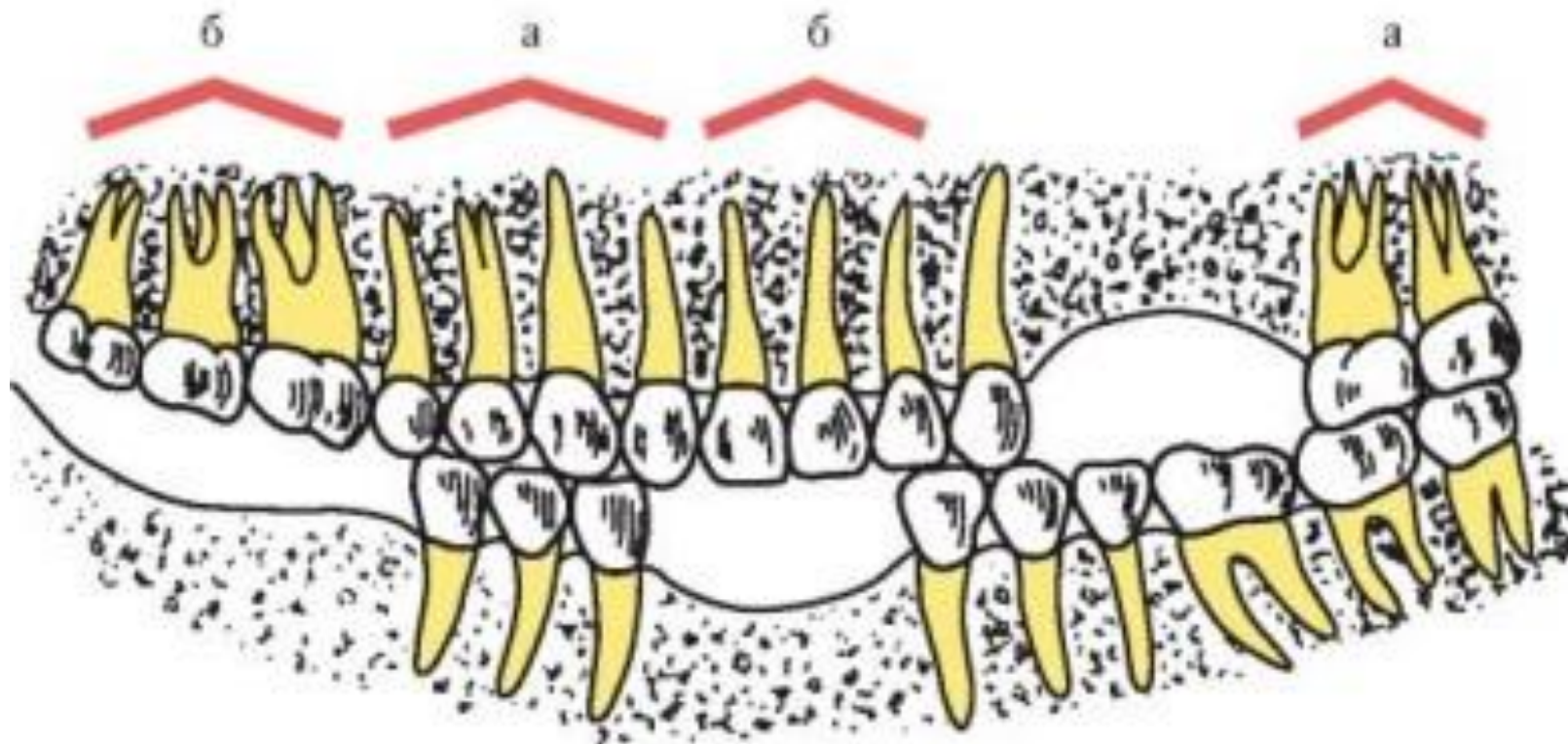
После удаления зуба

Начинаются деформации

2. Распад зубного ряда на самостоятельно действующие группы зубов двух типов – функционирующей и нефункционирующей;

РАСПАД ЗУБНЫХ РЯДОВ НА САМОСТОЯТЕЛЬНО ДЕЙСТВУЮЩИЕ ГРУППЫ: А - ФУНКЦИОНИРУЮЩИЕ ГРУППЫ ЗУБОВ; Б - НЕФУНКЦИОНИРУЮЩИЕ ГРУППЫ ЗУБОВ

3. ФУНКЦИОНАЛЬНАЯ ПЕРЕГРУЗКА ПАРОДОНТА ОСТАВШИХСЯ ЗУБОВ;

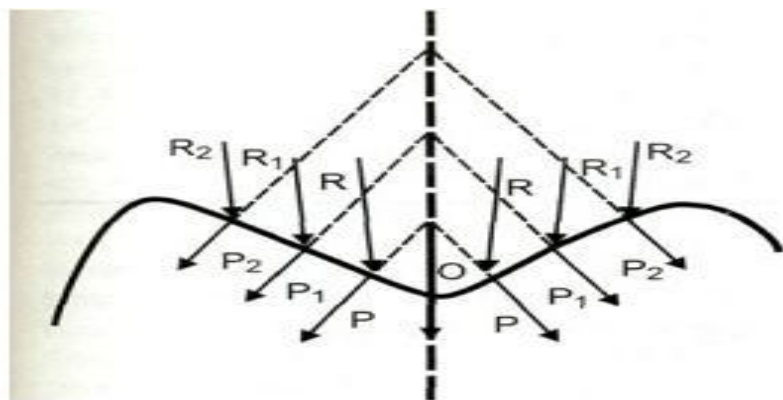

Рис. 21.6. Распределение вертикальной нагрузки на скатах бугорка жевательного зуба, обращенного к фиссуре:
 K , P_1 , K_2 — вертикальные силы;
 R , R_1 , R_2 — компоненты вертикальных сил;
 O — общая сила.

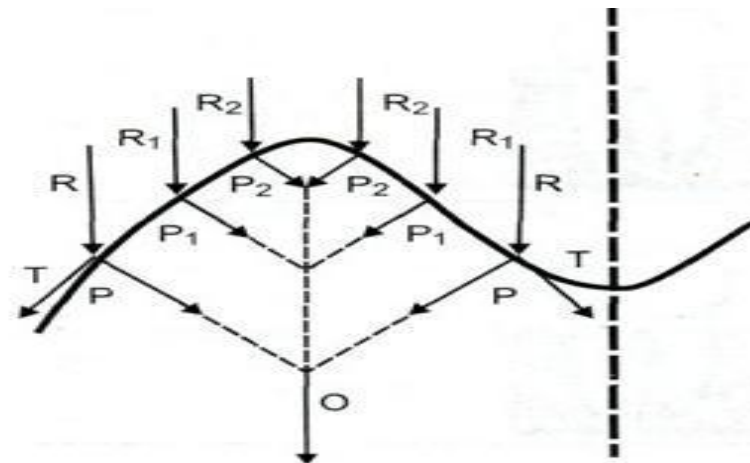

Рис. 21.7. Распределение вертикальной нагрузки на скатах бугорка жевательного зуба: K — вертикальная сила; R , T — компоненты сил P ; O — общая сила.

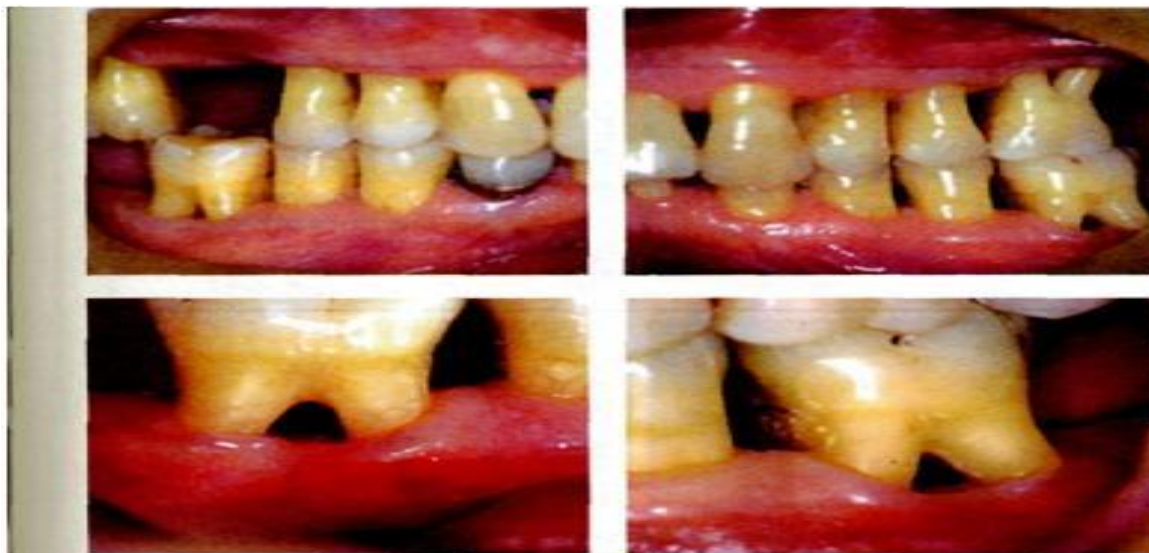
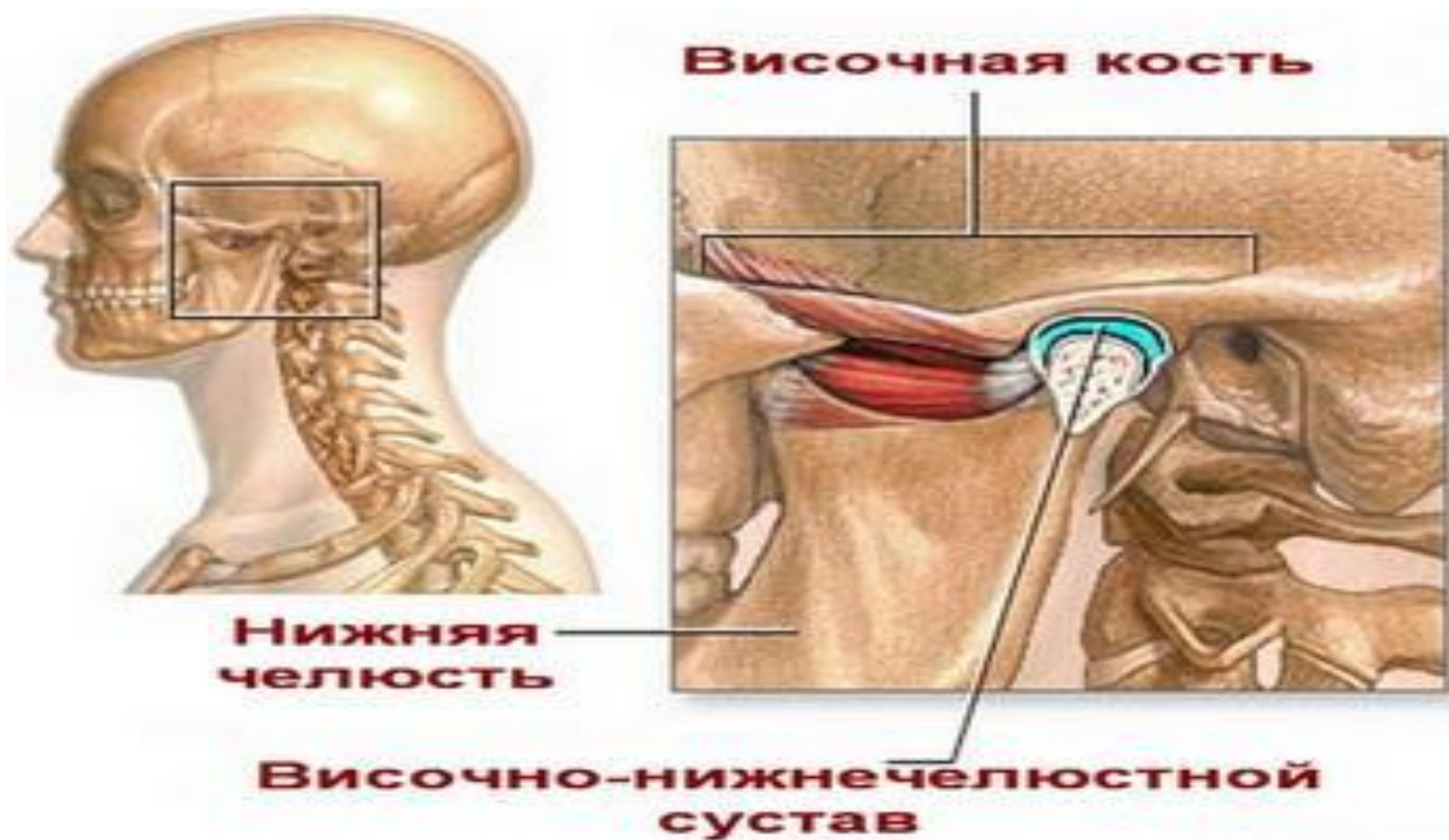

Рис. 21.8. Примеры окклюзионной травмы.

5. НАРУШЕНИЕ ФУНКЦИЙ ЖЕВАНИЯ, РЕЧИ И ЭСТЕТИЧЕСКИХ НОРМ

ИЗМЕНЕНИЯ В ВИСОЧНО-ЧЕЛЮСТНОМ СУСТАВЕ В СВЯЗИ С ПОТЕРЕЙ ЗУБОВ (АРТРИТ, АНКИЛОЗ);

МАҚСАТЫ:

- Тіс қатары кетіктерін заманауи технологияларды пайдалана отырып доғалы протездермен емдеу және асқынулардың алдын-алу.

Доғалы протез. Бюгельный протез. Clasp prosthesis.

Доғалы протез дегеніміз?

Бюгель немістің “Bügel” сөзінен аударғанда, «доға (дуга)» деген мағынаны береді.

Доғалы протез – жартылай алмалы протездің бір түрі.

Доғалы протез құрылымы

Доғалы протез құрылымдарының шайнау қызметін бір қалыпты таратылуы протез элементтері арқылы жүзеге асырылады. Бұл протез шайнау кезінде қысымды шырышты қабатқа ғана емес барлық жанасып жатқан тіндерге және альвеолды өсінді мен табиғи тістеріне түсіреді

ҚОЛДАНУ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Тіс қатарының екі жақты соңғы кетігі кезінде;

Тіс қатарының бір жақты соңғы кетігі кезінде;

Тіс қатарының бүйір бөлігінде 3 тен артық тістер болмаған кезде;;

Тіс қатарының алдыңғы бөлігінде 4 тен артық тістер болмаған кезде;;

Тіс қатары кетігінің пародонт ауруларының асқынулары кезінде; ;

Тірек тістер түбірлеріндегі созылмалы қабынудың болмауы;

Доғал протездің негізі орналасқан шырышты қабат патологиялық үрдіске ұшырамаған болуы керек;

Протез негізі орналасқан шырышты қабат минимальді батымды болуы керек;

ҚАРСЫ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Доғалы протездің құрылым бөліктеріне аллергиялық реакцияның болуы;
Ауыз қуысының шырышты қабатында патологиялық өзгерістердің болуы;
Тірек тістердің парадонт аурулары;
Науқастың бұл протез түрін қаламауы;

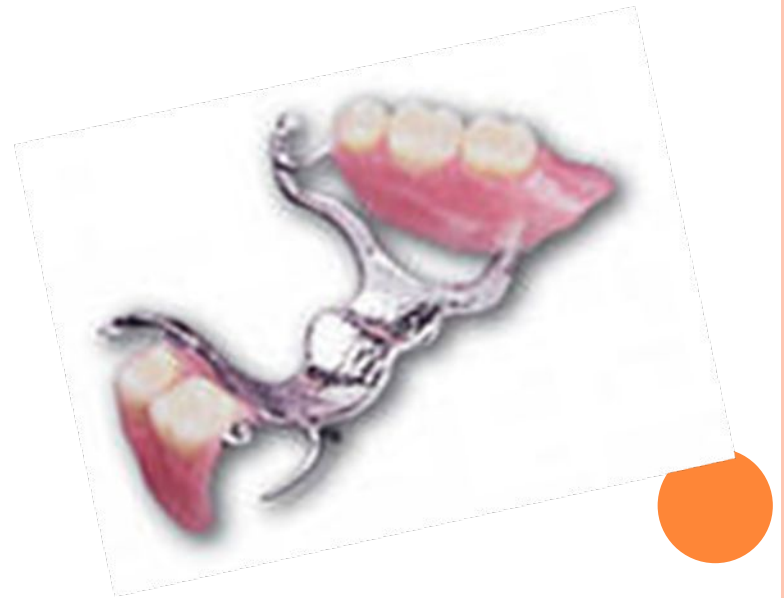
АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ:

- Тіс қатарының екі жақты шектелмеген кетігі кезіндеде шайнау қызметін қалпына келтірудің мүмкіндігі;
- Доғалы протездің қаңқасының тірек тістеріне берік бекуінің арқасында протездің қозғалуының алдын алып, шырышты қабаттың механикалық жарақаттануынан сақтайды;
- Тірек – ұстағыш кламмерлерді қолдану, шайнау кезін пайда болған қысымды тек шырышты қабатқа ғана емес, сонымен қатар тірек тістер арқылы парадонт тіндерінеде түсіреді;
- Доғалы протезді бекіту үшін өз осынен қисайған тістерді де тірек тіс ретінде қолдануға болады;
- Таңдайды толық жаппауына байланысты дәм сезу, сөйлеудің бұзылмауы;
- Ауыз қуысының гигиенасын сақтаудың мүмкіншілігі.

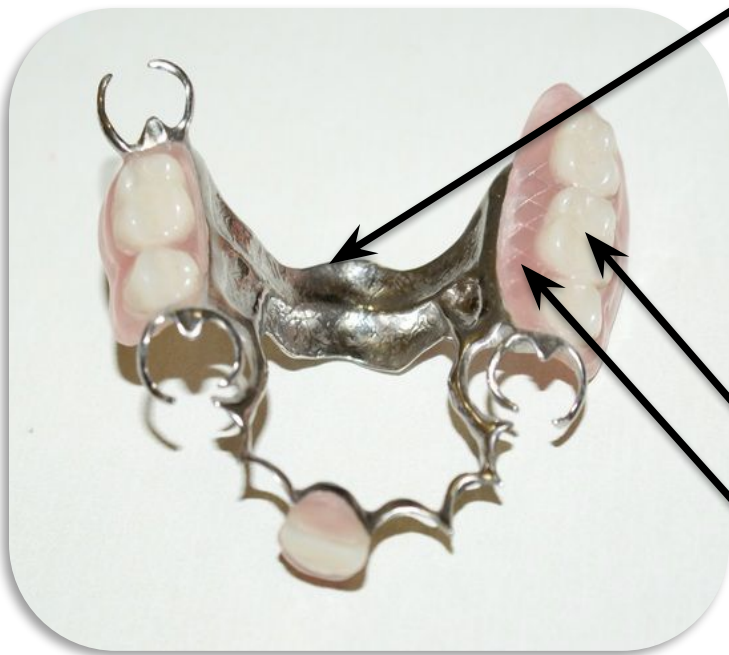

КЕМШІЛІКТЕРІ

- Науқастың протездің құрылым бөліктеріне аллергиялық реакциясының болуы;
- Науқастың доғалы протездің металл доғасына бейімделуінің қиындығы;
- Протездің эстетикалық талапқа сай келмеуі;

ДОҒАЛЫ ПРОТЕЗ ТҰРАДЫ:

1. металл қаңқадан:

- доға;
- Бекіткіш элементтер;
- Ер;

2. жасанды тістерден;

3. пластмассалы негізден.

Қаңқа (каркас)

Доға

шайнау
қысымының
таратылуында
маңызды рөл
атқарады,
протездің жеке
бөліктерін
біріктіреді

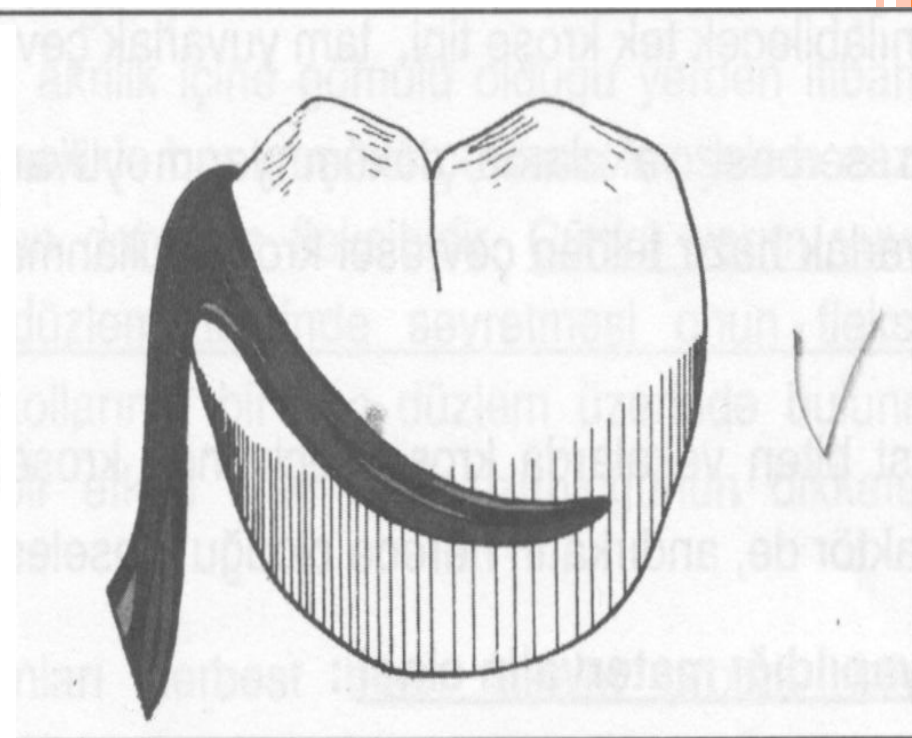
Ер (седло)

Тіс қатары
кетігі
аймағында,
пластмасса
негізінің
ішінде,
шырышты
қабатқа
жанаспай
орналасады

Бекіткіш бөліктері

тіректі-
ұстағыш
кламмерлер,
окклюзиялық
бастырмалар,
көптізбекті
кламмерлер
құрайды

ҚЛАММЕРДІҢ ҚАҢҚАМЕН ҚОСЫЛУЫНЫҢ 3 ТҮРІ БАР:

1. Берік;
2. Серпімді;
3. Буынды.

- **1956 жылы** Франкфурт-на-Майнада тіректі - ұстағыш кламмердің жаңа жүйесі ұсынылды, оның дайындалуына стоматологтар, тіс техниктері, инженер-металургтер және т.б. мамандар тобы қатысты. Бұл жүйе Нея деп аталды.

□ Нея жүйесінің кламмерлерінің түрлері:

- №1 Аккер кламмері
- №2 Роуч кламмері
- №3 аралас (Аккер және Роуч) кламмері
- №4 кері әсер ететін кламмері
- №5 сақиналы кламмері

а

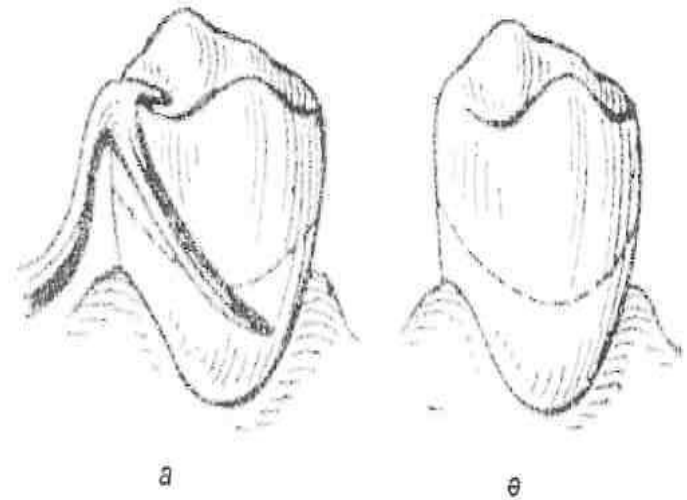
ә

б

в

г

- №1 Аккер кламмері – кламмердің, әсіресе қатты түрі, өте көлемді кламмер денесі үшін орын жеткілікті болған жағдайда қолданылады, бұл окклюзия және артикуляцияны бұзбайды. Ол тістер қатарының шектелген кетіктерінде, және тірек тістердің оральды және вестибулярлы беттерінде экватордың жақсы жетілген жағдайында қолданылады.

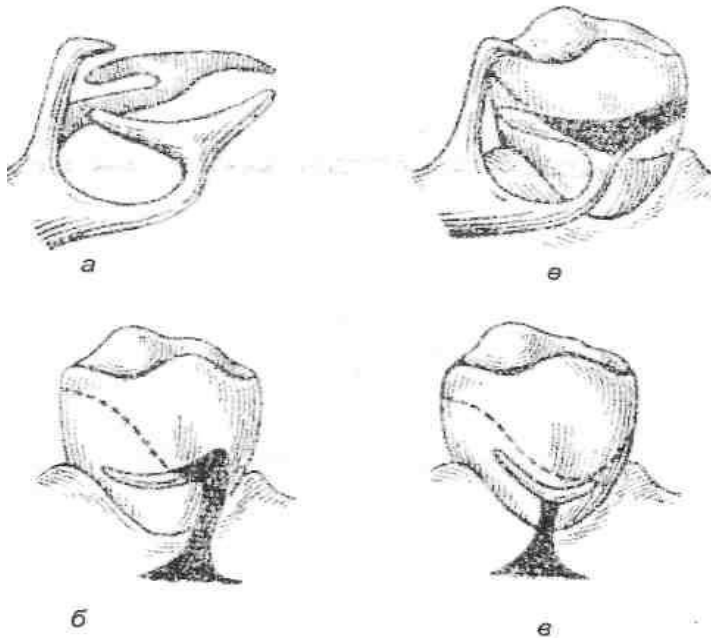

84-сурет. Бірінші типтегі кламмер /"Ney"/.
а/ кламмердің тісте орналасуы; ө/ меже сызығы.

№2 Роуч кламмері

Тіс қатарының шектелген, сондай ақ соңғы кетіктерінде қолданылады және протез ершігінің жанында орналасады.

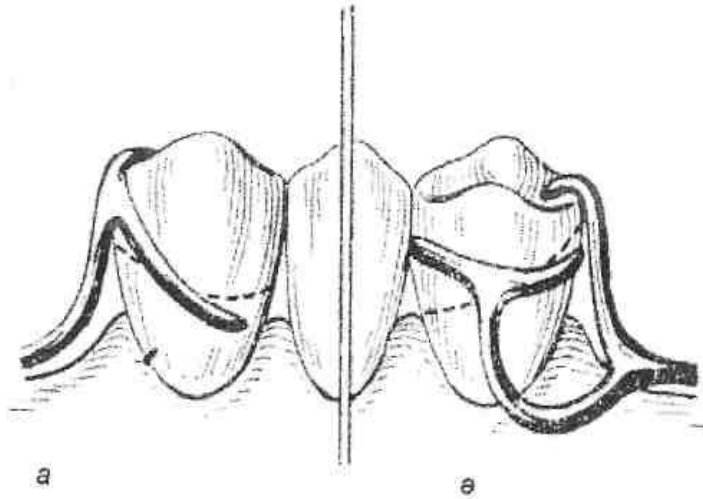

"Нея" екінші тип кламмерлерінің түрлері. а/ кламмердің типтік құрылымы; ә/ кламмердің тісте орналасуы. Т тәрізді өсінді аралық сызығын қиып өтеді және оның тірек бөлігі аймағында жатады; б/ кламмер иығының І_ тәрізді пішіні; в/ кламмердің иығы аралық сызығынан төмен орналасады және тек қана ұстап тұрушы рольді атқарады.

№3

- біріктірілген кламмер болып табылады. Ол табиғи ойықтарда орналасқан окклюзиялық бастырмасы бар және тістің бір бетінде бастырма кламмер денесі арқылы №1 кламмердің иығымен жалғасады, ал екінші бетінде №2 кламмер иығы орналасады. Мұндай үйлестік протездің жақсы бекітілуін қамтамасыз етеді.

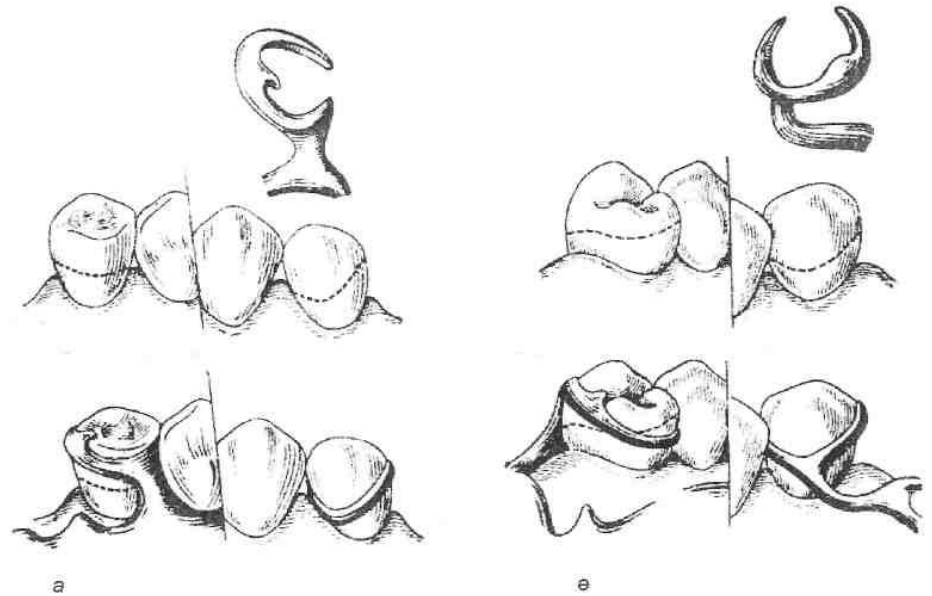

Нея жүйесінің үшінші түрі.
Кламмердің тістің вестибулярлық /а/ және тіл /ә/ беттерінде орналасуы.

№ 4 КЕРІ ӘСЕРЛІ КЛАММЕР

Бір иықты болып табылады және фронтальді тістерде, премолярларда, соңғы кетіктерді қалпына келтірілгенде, тірек тістерінің қысқа немесе конус пішіндегі сауытында қолданылады. Кламмер протез ершігінің мезоинлингвальді бөлігінде орналасады.

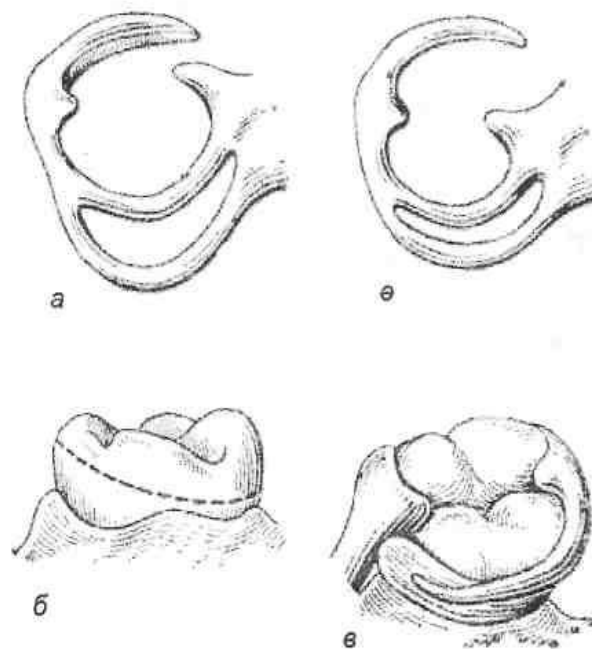
Нея жүйесінің төртінші тип кламмерлері.

а/ кері әсердегі кламмер; ә/ артқы кері әсердегі кламмер.

№5 САҚИНАЛЫ КЛАММЕР

- Бір иықты сақиналы кламмер, жалғыз тұрған азу тістерде, олардың төменгі жақта ауыз қуысына және жоғарғы жақта вестибулярлық бетіне қарай қисаюында жиі қолданылады. Тірек тістерді барлық беттерінен қоршап тұратын анғұрлым ұзындау келген кламмерлік пішінді құрайды.

Кламмердің бесінші типі және олардың тісте орналасуы.

- а, ә/ кламмер құрылымы;
- б/ аралық сызығының орналасуы;
- в/ кламмердің тісте орналасуы.

□ Бонвиль кламмері

□ Көптізбекті кламмер

ДОҒАЛЫ ПРОТЕЗ ДАЙЫНДАУДЫҢ КЛИНИКО - ЛАБОРАТОРИЯЛЫҚ КЕЗЕҢДЕРІ

Клиникалық кезең

Лабораториялық кезең

I кезең

1. Науқасты тексеру;
2. Диагноз қою;
3. Протез құрылымын таңдау;
4. Жоғарғы және төменгі жақтан толық анатомиялық қалып алу;
5. Алынған қалыптың сапасын бағалау;

1. Суперғаныш пен медициналық ғаныштан екі жұмысшы мүсін дайындау;
2. Медициналық ғаныштан көмекші мүсін дайындау;
3. Медициналық ғаныштан жасалған жұмысшы мүсінде окклюзиялық біліктері бар балауыздық негіз дайындау;

II кезең

1. Жақтардың орталық қатынасын анықтау.
2. Диагностикалық мүсінді параллелометрде тексеру;
3. Мүсінге доғалы протез қаңқасының сүретін сызу;

1. Мүсінге доғалы протез қаңқасының сызбасын сызу;
2. Отқа төзімді мүсін дайындау;
3. Қаңқа сызбасын отқа төзімді мүсінге көшіру. Отқа төзімді мүсінде протез қаңқасын балауызбен мүсіндеу;
4. Құймаға жіберіп, металлға ауыстыру;
5. Металл қаңқаны өңдеу;

III кезең

1. Доғал протез қаңқасын ауыз қуысында шақтап көру.
2. Жасанды тістердің формасы мен түсін анықтау;

1. Металл қаңқаны соңғы өңдеу;
 2. Жұмысшы мүсінді қаңқасымен бірге артикуляторға немесе окклюдаторға бекіту;
 3. Жасанды тістерді орналастыру;
-

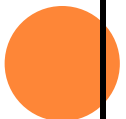
IV кезең

Балауыз құрылымды протезді шақтап көру;

1. Балауыз құрылымды пластмассаға ауыстыру;
2. Өңдеу, тегістеу, жалтырату;

V кезең

1. Протезді ауыз қуысына кигізу;
2. Қажет жағдайда коррекция жасау;
3. Протезді күту және оған тез үйрену жайлы кеңес беру;

Параллелометр - (греч. *parallelos* — «рядом идущий» + *metron* — «мера»)

КОНСТРУКЦИЯ ПРИБОРА:

- Основание
- Стойка
- Кронштейн
- Набор стержней
- Шарнирный столик для фиксации модели

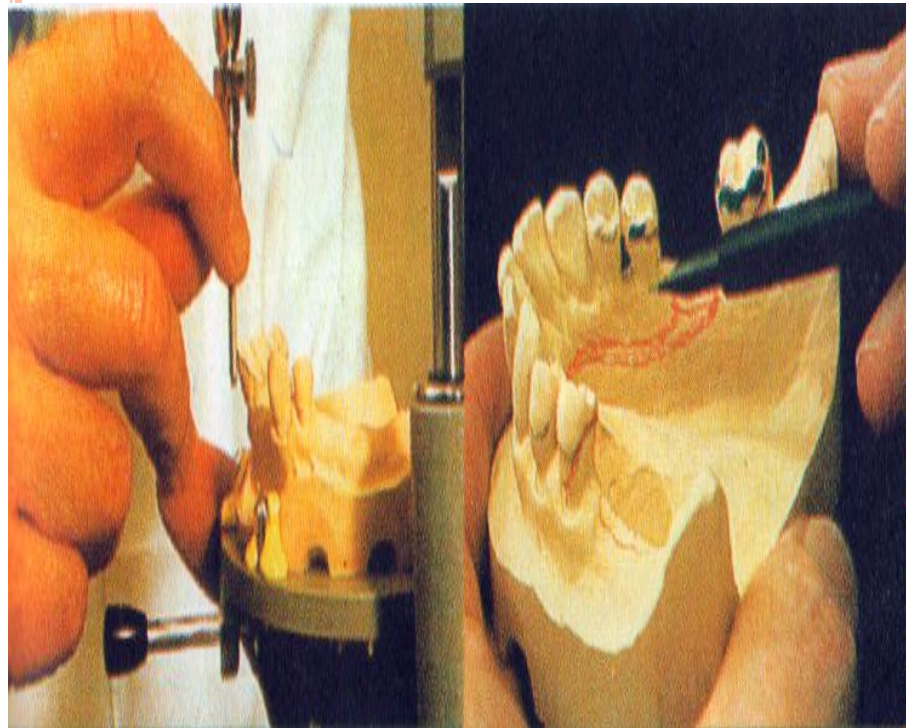
ПАРАЛЛЕЛОМЕТР

ПАРАЛЛЕЛОМЕТРДІҢ НЕГІЗІНДЕ БІР
ҒАНА ПРИНЦИП ЖАТЫР: ҚАНДАЙ ДА
БІР ЫҒЫСҚАН ВЕРТИКАЛЬДЫ
СТЕРЖЕНЬ БАРЛЫҚ ЖАҒДАЙДА ӨЗІНІҢ
БАСТАПҚЫ ОРНЫНА ПАРАЛЛЕЛЬ
БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.

Виды креплений бюгельных протезов:

- Замковые крепления, или аттачмены;
- Балочная система фиксации;
- Телескопическая система крепления.

АТТАЧМЕНДЕР

Аттачмен (ағылшын тілінен аударғанда attachment — жанасу немесе бекіну деген мағынаны білдіреді.) — құлыптық немесе шарнирлі құрылымы бар, тіс протезінің механикалық фиксациясын, ретенциясын және стабилизациясын қалыпқа келтіреді.

Бірінші аттачмендер ХІХ ғасырдың аяғымен – ХХ ғасырдың басында ұсынылды. Қазіргі кезде 100 ден астам аттачмендердің түрлері бар.

АТТАЧМЕНДЕРДІҢ ҚОЛДАНЫЛУЫ

жартылай алмалы протездерде, тіс қатарының Кеннеди бойынша I, II, III, IV класс кетіктерінде;

➤ “OVERDENTUR” і жаппалы протездерде қолданылады;

➤ бөлінбелі көпір тәрізді протездерде;

➤ тістердің конвергенциясы мен дивергенциясында;

➤ импланттарға бекітілген көпір тәрізді протездерде;

АРТЫҚШЫЛЫҚТАР

Ыкламмерлерге қарағанда дәлдігі жоғары;
аттачмендер қолданылатын протездердің
эстетикалық сапасы жоғары және науқастың
протезге бейімделу мерзімі қысқарак болады;
аттачмендерді адгезиялық техникамен
интактты тістердің сауыттарымен
байланыстыру мүмкіншілігі;
аналықты ауыстыру және қайтадан белсендіру
мүмкіншілігі.

КЕМШІЛІКТЕРІ

- кламмерлерге қарағанда бағасы жоғары;
- техникалық жұмыстың сапасына жоғары талаптар қойылады;
- қосымша аспаптардың қажеттілігі;

- В.Н.Копейкин және И.Б.Лебедеенко (1993) аттачмендердің келесі түрлерін (құлып және шарнир):

- Сауытшілік
- Сауыт сыртылық
- Тайғанақты қалыпқа келмейтін құлыптар.
 - Активті фрикционды құлыптар
 - Шарнирлер
 - Аралас құлып - шарнирлер.
 - Нүктелік фиксаторлар.

Доғалы протезді телескопиялық бекіту

Доғалы протездің ең күрделі түрлерінің бірі. Оның негізінде телескопиялық сауыттар жатыр. Бірі тіске цементтеледі, екіншісі доғал протездің ішінде орналасады, оның ішкі контуры бірінші қабаттың контурын қайталайды.

Бір сауыт екіншісін қаптап, осыған байланысты протез нық отырады. Бұл протездер универсалды болып табылады, себебі, жыл өткен сайын тірек тістер саны азая бастайды, ал протез сол қалпы қалады.

Эластикалық протездер

Жұмсақ нейлонды протездер – ол жаңа заманауи технологиямен жасалған алмалы салмалы протез. Бұл технология жақында Ресейде қолданылды, қазіргі таңда көптеген стоматологиялық клиникаларда кеңінен қолданылады. Нейлонды протездер - бұл келесі бір тіс протездеудің бір түрі.

Эластикалық протездердің үш түрі бар:

- ❖ Қарапайым нейлонды протездер;
- ❖ Полиуретанды протездер;
- ❖ Квадротти протездері (Quattro Ti) – өте жұмсақ және қолайлы протездер, ол пластиктан термиялық өңдеу жолымен жасалынады.

Жұмсақ протездердің қолдану көрсеткіштері:

- Ауыз қуысында бір немесе бірнеше тістер болмаған кезде:
 - Адентия (толық тістердің болмауы)
 - Тіс қатарының шектелмеген кетігі кезінде;
- Тістердің, қызыл иектің аурулары және қызыл иектің сезімталдығы жоғары кезінде.

Жұмсақ протездердің артықшылығы:

- ◆ **Тез бейімделеді:** нейлонды протездерге аз уақыттың ішінде тез бейімделеді. Олар қызыл иекке батпайды, қажамайды, жарақаттамайды және тітіркендіргіш әсері жоқ.
- ◆ **Берікті:** нейлон – өте мықты материал.
- ◆ **Эластикалық және жұмсақтық:** материалдың эластикалық құрылымына байланысты протез қызыл иекке толығымен жанасады және қолайсыз жағдай тудырмайды.

- ❖ Эстетикалық талапқа сай;
- ❖ Қысымның біркелкі таралуы: протез сүйек тінінің жұмыс жасауына жағдай жасайды, оны семуден сақтайды;
- ❖ Берік бекітілуі: ауыз қуысында протез берік бекітіледі;
- ❖ Күтімі қарапайым: протез оңай шайылады және микроорганизмдерден тазалауға өте ыңғайлы;
- ❖ Аллергия тудырмайды: нейлон – гипоаллергенді материал

Нейлонды протездердің артықшылығы:

- ❖ Аллергиялық тітіркендіргіш әсері жоқ және жоғары биосәйкестік Высокая биосовместимость;
- ❖ Нейлонды протездің құрылымы серпімді және мықты;
- ❖ Нейлонды протез барлық эстетикалық талаптарға сай;
- ❖ Нейлонды протездерге науқастардың тез бейімделуі;
- ❖ Бактериялардың көбеюін болдырмайды.

Нейлонды протездердің қасиеттері:

- ❖ Ылғалды және иістерді сіңірмейді;
- ❖ Көп қысымды көтере алады;
- ❖ Тістерді егеуді қажет етпейді

Кемшілігі:

- ❖ Бағасы қымбат

Полуретанды протездің артықшылығы:

- ❖ Нейлонға қарағанда бағасы арзан;
- ❖ Басқа эластикалық протездердің құрамында мономердің болмауы;
- ❖ Материал ылғалды өзіне сіңірмейді;
- ❖ Технологиялық дайындалуы қарапайым;
- ❖ Тіс қатарының Кеннеди бойынша I, II, III, IV класс жартылай кетіктерінде қолданылады.

**Назар қойып
тыңдағандарыңызға
рахмет!**